

С Л А В А

ПОВРЕМЕННО ДУХОВНО СПИСАНИЕ

15. Декемврий, 1871.

Кн. 10.	{ Излиза два пѣти въ мѣсеца. Годишна цѣна е: гр. 20.— Безъ предплата спомоществатели не сѣж пріети.— Писма или статіи ще ся отиравятъ до издателя. Неплатени писма не сѣж пріети.	} Год. I.

С К А З К А.

(Говорена при отваряніето на новото Българ. училище)
въ Руссе.)

Почитаеми Господа!

Отдавно врѣме би трѣбало да бждемъ събрани въ това ново училище, отдавно би трѣбало да съществува въ града ни не двѣ нѣ и петъ училища, въ които да са възпитаваатъ младитѣ дечица религіозно морално, дето да имъ са развие умѣтъ и да си спичелятъ толкови учение, колкото имъ е нужно за да бждѣтъ честни граждани и отъ полза на обществото. Но на жалость тѣзи необходима нужда, неможа да са тури въ дѣйствию, до днешнія день.

При такъвъ случай, овладаватъ ни жалостни мисли, като хвърлимъ единъ погледъ върху състояніето на училищата ни, а особено като земемъ предъ видъ она ро-

дители които насилствено издържават дѣцата си въ училището, безъ да знахтѣ че съ това убиватъ бждушността на чедата си

Сичко каквото е въ насъ несъвършено, т. е. за дето нѣмами образовани люди, за дето сме склонени повече на зло отъ колкото на добро; за дето нѣмами помежду си любовь и съгласіе, на сичко това казвами криви сж училищата. Защото нашитѣ училища нѣматъ онѣзи организация т. е. не сж уредени тѣй дето да би могли дѣцата да си придобѣхтѣ сичкитѣ потребности, като си развиватъ природата и способноститѣ за явенъ животъ. Да, училището е длъжно и въ цѣльта му спада да приготви ученика за практиченъ животъ.

А какво нѣщо е училище?

Училище е: *учителтъ*: Безъ достоенъ учителъ нѣма право училище. Напраздно ще си губятъ дѣцата златното врѣме да посѣщаватъ училището, ако учителтъ не е способенъ да имъ даде онѣзи наука, която ще имъ послужи въ животътъ имъ. Напраздно ще са трудятъ децата да си учатъ уроцитѣ по-добрѣ, ако учителтъ нѣма начинъ да имъ предава. Винаги ще виждами въ дѣцата една развратность, непослушность и др. ако учителтъ не е въ състояніе да ги навикне още отъ малки на всякъ добродѣтель; съ единъ речъ нѣма ли достоенъ учителъ въ едно училище, то по-добрѣ е да са затвори и училището. Най-тежко званіе е учителството. Нека никой не мисли чи ако е човѣкъ ученъ, може да бжде и учителъ. Не, никоги. Учителството е съвсемъ друго званіе. Отъ единъ учителъ са изисква да бжде благъ, миренъ винаги радостенъ предъ лицето на дѣцата колкото и да има причини да са разбѣрява, то той трѣба да са въздържава, защото ученикътъ врѣмето си прѣминува по-вѣче съ учителтъ, и каквото види че прави наставникътъ му, то детето запомва и са навиква на сжщото. Учителтъ е длъженъ да познае нѣравитѣ на ученицитѣ си, ако иска да напредне въ предприятието си. А предъ всичко той е длъженъ да придобіе повѣреніето на ученицитѣ си, за да може да имъ наложи моралната си власть. Сички тіа и

други още много са изискватъ отъ всякій учитель, но въ сѣщото врѣме, изискватъ са отъ родителитѣ на ученицитѣ да си проваждатъ дѣцата рѣдовно въ училището, а училищнитѣ настоятели, да плащатъ рѣдовно и колкото е нужно на учителитѣ, за да не са дава поводъ, на учителитѣ да презиратъ длѣжноститѣ си.

Сега когато сички видѣхми нуждата и си задоволихми идѣтитѣ и желаніята, като са сподобихме още съ едно ново училище, което е животъ за дѣцата, сега когато сѣкій отъ насъ позна, какъ безъ наука не можемъ да съществуваме, по-лесно казвами ще ни бѣде да увидимъ какво сме изоставили, или какво ни е излишно или не-съвършенно, за да си направимъ онова което ни е потрібно, а да исхвърлимъ онова което е излишно. Трѣба прочее да вървимъ по оня нѣтъ, гдѣто ни тегли благото състояніе на народа и самата пужда.— Трѣба да поучаваме народа на оня добродѣтели, съ които той още може да са гордѣе. Винаги трѣба да възбуждами религиозното осѣщаніе, което е най-първо и най-ярко основаніе на моралѣтъ.— Ако сѣемъ между народа просвѣщеніе, тогазъ и потомцитѣ ще ни благославятъ дѣлата. При това ще бждемъ, безъ съмненіе, добри Христіани, прави родолюбци, полезни граждани и вѣрни поданици,

Като размишлявахми върху народнитѣ пужди, много пѣти и като испитвахми дѣлата и напредѣкътъ на другитѣ народи, увѣрихме са, че нищо не става безъ братско съединеніе, нищо не става безъ трудъ и работа.

Сички сме ние еднакви, и ако да не сме въ всякій въпросъ равни въ мислитѣ си, но само въ това мислѣмъ ся съгласяваме: чи сме въ темнота, и теглимъ къмъ свѣтлината.

Кой е длѣженъ, да са грижи за просвѣщеніето на народа?— Сички които живѣемъ на земята.

На когато е това тѣй, то тогазъ длѣженъ е сѣкій членъ отъ народа, да са погрижи колкото му е възможно, за добрия народенъ напредѣкъ.

Кои сѣ условіята за напредѣкътъ на народа?

Науката и просвѣщеніето.

Онова, което сж на човѣка очитѣ — то е на единъ народъ: науката и просвѣщеніето.

Кой народъ има днесъ най голѣма честь? — Който е образованъ, той са и слави. И ще има добра бждушность.

Виждами днесъ, дето отъ день на день са откривать изъ отечеството ни разни дружества, училища, книжевността ни са обогатява. А съ какво може да са постигне сичко това? — Съ наука и въспитаніе. Ученіето е наистинна сила, но тя може да са употреби и на добро и на зло. — Имами на жалость много примѣри, дето сж много люди много учили, и най-послѣ ученіето си на зло употребили. Защо? Защото тѣ сж са развивали едностранно, обогатили сж умѣтъ си само съ наука, а не сж си вкоренили въ мислитѣ народнитѣ нужди. Затова виждами и днесъ между насъ, много учени и достойни лица, които би могли да бждатъ отъ полза на народа, а тѣ сж крижтъ и презиратъ общія напредѣкъ. Никой не е длъженъ да работи за общо добро насилственио, но съ волѣ и ако обича. Честъ и уваженіе на оня, който осѣща народнитѣ болки и са грижи за изцѣряваніето имъ. Хвала му на трудоветѣ.

Сѣкій вече знае че врѣмето са минува твърдѣ бързо, и са приближава смъртъ, която ни лишава отъ лицето на земята, затова трѣба да са трудимъ часъ по-напредѣ, да си изпълнимъ чловѣческитѣ длъжности които ни налага самія духъ на врѣмето. — Имами Г-да, много нѣща недовършени, но повечето сж и незахванати. Ние са утѣшавами съ това: като си кажемъ: „има врѣме“ но врѣмето не ще да ни чака, то минува, а ние оставами пакъ назадъ.

Никой не са е родилъ ученъ и съвършенъ, но съ трудъ и прилѣжаніе човѣкъ става поне вреденъ, за да отговори на назначеніето си, и да помогни най-малко на общія напредѣкъ. — Сички ние виками: туй ни трѣба, онуй да направимъ, онова нѣмами, исками да имами разни дружества, читалища, исками да ни сж училищата добрѣ уредени. Но нажалость, никой не ще да са труди за общо добро, сѣкій намира причини да са извинява, че ималъ

работа. А безъ съединеніе и братска любовъ напредѣкъ бива ли? Не, никоги.

Затова не би било зло, ако бѣхми съединени сички заедно и да гонимъ една и сѣщата цѣль, т. е. общія напредѣкъ. А не да съществува по-мѣжду ни завистъта и гордостъта, които неможатъ да иматъ никоги добри слѣдствія.

Наша е длъжността да са потрудимъ, дето да познаемъ до коя степенъ са наирами въ образованността, и да положимъ сичкитѣ си сили съ взаимна помощъ, за да дадемъ по-добъръ редъ на училищата си.

Най-послѣ не ми остава нищо друго освѣнь да пожелаѣхъ добріа успѣхъ на ученицитѣ, които ще следватъ въ това ново училище. А честь и уваженіе на онія Г-да, които ставатъ причина да са отварятъ такива богоугодни и полезни завѣденія. Дано за кратко врѣме са сподобимъ още съ двѣ и повѣче училища.

Щ О Е МОЛИТВА?

„Еже аще что просите отъ Отца во имя мое, то сотворю, да прославитъ сѧ Отецъ въ Сынѣ.“ (Іоан. XIV. 13.)

Този предмѣтъ, т. е. молитвата, която отправяме почти всякоги както въ черквѣ общо, тѣй и по доиоветѣ си частно, къмъ нашія Създателъ Бога, малко много е познатъ почти всякому отъ насъ; нѣ при всичко това, повечето отъ насъ сѣ такива, които ся молятъ, а и сами незнаѣтъ защо и какъ да ся домолятъ: Молитвата е възносяніе ума и сърдцето ни къмъ Бога, съ благоговѣйни думи, и — други вънкашни знакове; каквото: съ кръстеніето, съ въздиганіето очитѣ и рѣцѣтѣ си на горе, съ поклоняваніето главѣтѣ и колѣнѣтѣ си на земѣтѣ и пр. На всички тѣзи знакове, научила ние св. черквѣ; Отъ тѣхъ съ поклоняваніето главѣтѣ си, ний показваме желаніе да бждемъ подъ покровителството и сянкѣтѣ на Божіѣтѣ благодать, съ правяніето поклони, изражаваме нашето смиреніе и кротость предъ Бога; съ въздиганіето очитѣ и рѣцѣтѣ си на горе, ний показваме желаніе да бждемъ за-

едно съ Бога; а съ кръстеніето — показваме че всякъ на-
ния молитва и прошеніе ся принася за името на Исуса Христа.

На молитвата, т. е. тогази, когато ся молимъ ній сме
дължни да ся кръстимъ, (да правимъ кръстъ на себе си)
не тъй както ни ся поще и ни прилѣгне; нъ тъй както
ни учи св. православнѣ черквѣ. Кръстеніето е работа на
гладъ твърдѣ лесна; нъ на дѣло твърдѣ важна; защото съ
него ній исповѣдаме въ кратцѣ всичкѣтъ нашѣ вярѣ.

Когато за да ся прекръстимъ съединяваме равно тритѣ
първи прѣстіе на дѣснѣтъ рѣкъ, ній съ това исповѣд-
ваме, че вѣрвами въ единъ Богъ съ три лица: *Богъ Отець,*
Богъ Синъ и *Богъ Духъ Святый*. А съ другитѣ два по-
молки — означяваме двѣ естества или двѣ природы на Исуса
Христа: Божественнѣ и чловѣчскѣ, — т. е. веруваме че
Синъ Божій като не прѣстанѣлъ отъ да бѣде Богъ, ста-
нѣлъ съвршенъ чловѣкъ като благоволилъ да ся роди
отъ прѣвѣята Дѣва Марія.

Когато ся кръстимъ ній сме дължни винаги да си
напомниме още и това че: съ полага іето рѣкътъ на
челото, ній показваме че: за Исуса Христа, посвящаваме
на Бога всичкитѣ наши мисли и познанія; — на гърдитѣ —
нашето сърдце, всичкитѣ си желанія и чувствованія; И
на копецъ — на рамената — всичкитѣ си душевни и телѣсни
сили и дѣйствія.

Прочее, като вникнахме въ значеніето на молитвѣ-
тъ и кръстеніето, нека сега да видимъ и какѣ полза
ни донося молитвата.

Молитвата, можемъ да кажемъ, ни донося всичко; тя
ни донося и добрини душевни и добрини тѣлесни. Много
хора отчаянно болни сѣ получявали оздравѣніе единственно
само чрѣзъ молитвѣтъ. Тѣй напр: Израилскія царь *Езекія*
сѣ бѣше разболѣлъ до толкова щото: Пророкъ *Исаія* му
бѣше вече обявилъ че той ще умре; нъ на *Езекія* му сѣ
пощяло още да поживѣе; Той съ съзри на очи излѣлъ
прѣдъ Бога горѣщѣ молитва за продълженіе на живота
си, и още Пророкъ *Исаія* не сварилъ да излѣзе отъ цар-
скія дворѣ, а *Езекіевата* молитва достигнѣла до Бога
„*Върни ея, казалъ Богъ на пророка, и кажи на Езекія*

че той скоро ще оздравѣе, и ще проживѣе още 15 години.“ Тѣй и станѣло. Слѣдъ три дни Езекий оздравѣлъ.— Кой помогнѣлъ на Израилтянитѣ да надвѣятъ на Амалитянитѣ, ако не Мойсеевата молитва?— Сърдечнѣтъж и горѣщѣ молитва прави да вали дѣжда, да пада росата, и земята да дава изобиленъ плодъ.— Въ Пророкъ Иліевото врѣме, въ Израилскѣтъ земѣ три години и половина нито дѣждъ валилъ, нито роса падала; а отъ това нито хлѣбъ, нито трѣвѣж имало. Гладъ достигнѣлъ до най-высокъ степенъ; страдали отъ гладъ не само бѣднитѣ, нѣ и богатитѣ. Щомъ обаче Пророкъ Илія ся помолилъ, сухѣтъж отъ три и половина години земя ся оросила отъ дѣжда и принесла изобилни плодове. Ето що може да направи молитвата.

Благочестивій читателю! И ній ся молимъ Богу и просимъ отъ Него то туй, то онуй; нѣ нашѣтъ молитви рѣдко кога намиратъ отзивъ.— Отъ що ли е това? Богъ е нашъ баща, и бива ли щото Той да не чуй молитвитѣ на чадата си? Не! никоги; нѣ друго има да прѣчи, и то е: че ній не ся молимъ тѣй както трѣба.— Нѣ какъ ще длѣжни да ся молимъ?

(Слѣдва). Григорій Т. Попшовъ.

Мачинъ 18 Ноемврій 1871.

КИРИЛЪ и МЕТОДИЙ Словянски първи учителіе (продълженіе).

VII.

Тоевъ настанало врѣме на първѣтъж черковнѣк разрогъжду Истокъ и Западъ. Ромскій папа *Николай* обявилъ *Константинополскій* патриархъ *Фотія* за незаконенъ и подчиненъ на прогълтїе, защото прїѣлъ врѣхъ себѣ си патрическїй чинъ, при живота на *Игнатія* Патриарха, само за едно угожденїе на едно свѣтовно властвуванїе, безъ да глѣда насилта на управника *Варда*.— Българскїй царь *Борисъ* покренъ съ знаянїето на *Гърцитѣ*, отнесълъ ся

до Римскій папа Николая за да го направи самостоятеленъ черковенъ владика. Папата ползуванъ отъ туй Борисово отношеніе проводилъ въ Българско свое духовенство, което не само не припознавало въ священъ чинъ посвѣтенитѣ отъ Фотія лица, нѣ непочитало Источнитѣ обреди, отлични отъ Западнитѣ. Таково гнусене докарало щото тѣ зели повторомъ да помазвать съ миро онія, които въ кръщеніето си отъ понапрѣдъ били помазани отъ Гърци свещенници. То ставало по основаніе на туй, че въ Ромъ имали обичай да извършвать таинството на миропомазваніето владицитѣ, а на Истокъ ся допрощавало и на поповетѣ. Тога Фотій отъ своѣ странъ зель да изобличява неправилността и устава на Римскитѣ обреди и несъгласіето имъ съ вселенскитѣ събори, както: Сѣботенъ постъ, иопското нежененіе, самоволното притурваніе въ съюза на вѣржтѣ думитѣ „и отъ Сила“ (въ Символа) извадилъ на явѣ и уборилъ привожданото отъ папъ Николая ученіе, за връховенството и властѣ на Римското свещенство връхъ вситѣ земни Христіански черкви. Папата привикалъ всичкитѣ подчинени нему въ Западъ духовни лица да ся вѣоржжатъ съ най заможня ученостѣи да воювать съ дуии срѣщу Западъ. Разбира ся, при такво задразниѣ на умоветѣ на по-горното свещенство, кѣво трѣба да извика въ такива случки, появяването отъ Царійградъ на братята, които разказвали нечута за тѣхъ новостъ слушенето по грубъ языкъ, и то можѣло да служи за причинъ на обвиненія, или подзиранія въ раскол. Папата споредъ доношенето на Нѣмцскитѣ духовни повикалъ при себѣ си Словенскитѣ учители.

Туй ся случило въ 867 год. Константинъ и Методій, далечъ отъ такавъ разрогъ, която ся поченъ мѣжду черквитѣ, и които глѣдали папѣтѣ както на редосенъ правовѣренъ патрикъ, въ черковнѣтѣ область накогого тѣ ся заемвали, покорили ся на повикването, зель съ себѣ си намѣренитѣ мощи на св. Климента и тръгналъ презъ земѣтѣ на Прибиновѣтъ синъ Коцела, който гвикалъ Константина и далъ 20 момѣка за изучене, въ смѣнѣ на туй той отпусналъ 1000 роба Словенци. Тѣ вѣрѣли бавно, по

пѣтъ приповѣдали по Словянскій языкъ и догдѣ достигнали Ромъ, въ черковній редъ много нѣща ся промѣнили. Въ Царійградъ станалъ прѣвратъ. Слабій и безредній царь Михаилъ 3-ій билъ омыртвенъ отъ сътрудника си Македонскій Василя, родомъ Словянинъ. Убіецтъ станалъ самъ Византійскій императоръ и най-първата му работа била сваянето на Фотія, и връщаніе на патрическій столъ, слабій Игнатія и примиреніе съ Ромъ. При туй и дѣйливій папа Николай умрѣлъ. Неговия наслѣдникъ, Андріянъ споредъ случкитѣ на врѣмето билъ въ най-миролюбно отнасяніе камъ Источнѣтъ черковѣ, която, тѣй ми ся струва, всичко направило за угожденіе на Ромъ; и отъ тамъ е вече явно че пристигналитѣ въ Ромъ византійци ся приемили най-радостно, а особено, когато ся научили въ Ромъ, че обвиненитѣ чрѣзь Нѣмцитѣ Словянски учителіе носятъ съ себѣ си за даръ на Ромъ намѣренитѣ отъ тѣхъ въ далечнѣ земѣ честни остатъци на единакъ отъ най старитѣ Ромски първосвещеници. При туй въ Ромъ ся говоряло, че Константинъ още когато билъ въ Царійградъ не ся съгласявалъ съ Фотія и не отправялъ нѣкои нѣгови дѣйства. Всичкото подбудило папѣ Адриана да приемне Словянскитѣ гости малко тържествено, щото тя случка станала всеобщѣ, празникъ за старій градъ.

Папата съ тържественъ кръстовъ ходъ при многобройното струпане на народа, посрѣщналъ вѣнъ отъ града Св. брата, които влѣзли въ голѣмѣтъ столнинѣ съ мощитѣ на Св. Климента. Тогасъ Константинъ подалъ на папѣтъ Словянското Евангеліе. Папата за знакъ на одобреніе положилъ го въ черквѣтъ Св. Маріѣ, и осждилъ тѣхнитѣ противници, които доказвали, че ужъ служенето не трѣбало да ся върши иначе, освѣнъ на единъ отъ тритѣхъ языка на пилатовій надписъ и за туй ги нарекълъ *пилатоници*.

VIII.

Отколъ още Св. Константинъ слабѣлъ на здравіе, нѣ когато дошелъ въ Ромъ, освѣтилъ приближаването на смъртъта си, постригалъ ся въ чернодрѣшство и ся назвалъ *Кирилъ* и на 50-ий день отъ туй умрѣлъ въ 869 год. Той билъ

на 42 години, нъ прѣварилъ да извърши голѣмо дѣло за духовнѣ честь. На смъртнѣй одъръ, той приказвалъ на брата си и другаря си въ туй подвижно дѣло тѣй: *Не дѣй зарадъ горѣтъж* (Олимпъ, кождо Методій обичалъ) *напуша нашето учение: тукъ подобръ можешъ ся спаси.*

Особно е много весела неговата покаяна молба зарадъ новокритенитѣ Словяне: „Господи Боже мой, иже еси ангельския вса чини и безпачтныа съставляа снани, и небо распенъ, землѣж основалъ и вса същяа отъ небитіа въ битіе привелъ, иже еси всегда пославшалъ творящихъ волю твою, волящихъ съ тебѣ, и хранящихъ заповѣди твоа! Пославшай моя молитви и вѣрное стадо съхраня, емѣже ма бѣ приставнаа неисключимого и нѣдостойнаго раба твоего! Избавлаа вса отъ всякыа безкожныа и поганьскыа злоби и отъ всякаго многогорѣчиваго хѣланаго еретическаго азыка, глаголющаго на Теа хѣлаж, погѣви три язычнѣж ересь и възрости церковь свою множествомъ и вса единодѣшіемъ съвзкънаа, сътвори израдни люды, единомислаци о истинѣй вѣрѣ твоей и правомъ исповѣданіи. Вдохни же въ сердца ѡ слово Твоего ученія— Твой бо есть даръ. Ище ни еси прилаа недостойныа на проповѣданіе Евангеліа Христа Твоего, остращаа съ на добраа дѣлаа и творящаа ѡгѣднаа тебѣ, еже менѣ бѣ дали, яко Твое и тебѣ прѣдажъ а. Устрои а силою твоею дѣсенцою, покриваа а кровомъ крила твоею, да вси хвалятъ и славятъ имя твое— Отца, и Сына и Свѣтаго дѣха, въ вѣки. Аминъ.“

У Ромж поникнало борба съ Методія за мѣстото, гдѣ трѣба да ся погребе тѣлото на починалій Словянскій пръвъ учитель. Методій казвалъ: *„Майка ни е заклевала, който отъ насъ по-напрѣдъ отиде предъ сѣда, останалій братъ да го прѣнесе въ манастиря и да го закопае.“* Папата билъ ся съгласилъ да извърши молбѣтъ на Методія и порѣчалъ, щомъ упѣжтъ тѣлото да зачукать гроба съ желѣзни гвоздеи за далечно пътуваніе. Нъ Ромскитѣ владици говорили: „той е ходилъ по различнѣ земи, а Богъ го доведе тукъ при насъ и тукъ го прѣсѣли отъ живота: трѣба и тукъ да лѣжи, като честенъ мѣжъ.“—

„Зарадъ неговѣтъ светость и любовь— казвалъ папата— азъ щѣ го погребѣ въ нашій градъ въ черквѣтъ на св. Петра.“ Тогасъ Методій имъ рекълъ: „Вій не мя послушайте и не ми го дадохте; нека по-добрѣ ся погребѣ въ черквѣтъ на св. Климента: защото той съ него доде тукъ.“ Тѣй и направили: тѣлото на св. Константина (назованъ Кириллъ) иждреца ся погребло въ черквѣтъ на св. Климента, отъ дѣснѣ странѣ въ олтарѣтъ, а въ гробѣтъ му турнали свѣтицѣ съ ламбадж.

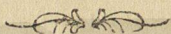
Въ 1858 год. Ромското свещенство за да привлече по-много камъ себѣ си Христіанитѣ Словени, мислило да отвори мощитѣ на св. Константина. Споредъ историческиѣ показванія за гроба, то поченало да пѣпри; нѣ Богу не било угодно, щото голѣмата Словянска светиня да стане играчка на Ромскѣтъ полтикѣ.

Латинскитѣ повѣстници за нашитѣ първи учителіе казвать, че папата направилъ св. Кирилла и св. Методіи, владици, а ученицитѣ които дошли съ тѣхъ, попове и дякони; а Славянскитѣ книги казвать само за Кирилловото постригваніе въ Ромѣ, а за неговото владичество нѣма ни дума. Питането: св. Кириллъ ставалъ ли е владика? остава и до днесъ не разрѣшено. Отъ еднѣ странѣ за вѣрване е, че папата не би оставилъ Кирилла да го не направи владика; нему самата му работа го изисквала. Нѣ може би неговото нерасполагане къмъ Ромскѣтъ черквѣ, или кжсоврѣмешното му оставане въ Ромѣ, или горчивитѣ прѣспирни съ трезичницитѣ, или осѣщането на долженѣтъ смъртъ да ся спрѣли Кирилла да не поема този чинъ. Отъ другѣ странѣ малко чудное, какъ отъ Царійградъ да ся испроводять нашитѣ учители, въ Моравско, за приповѣдници, *които трѣбало тамъ да посадять Словянското служене*, безъ права да поставять попове? Всѣкога въ черковнѣтъ повѣстницѣ тѣй е ставало: щомъ ся появи нѣйдѣ нужда за проповѣдь, провождали тамъ владика. Инакъ и не ставало. Ако мислимъ, че Царійградъ ся боялъ да не наруши правата на Ромското свещенство, на което законно принадлежала Моравія, още и Българія то токо тѣй не може проводи какви да е учители въ чуждѣ

владѣ, безъ изволеніе на мѣстній владика; а мѣстній владика (Салцбургскій) безъ двоумѣніе, никога не би пропустилъ учителя отъ Грьцскѣ странѣ, ако бѣ то въ неговѣ владѣ. Право! Панонскитѣ книги нїйдѣ не споменувать за владичество на св. Кирилла; нѣ тѣ прави извѣстія не помянуватъ сящо и за много друго— на пр. за найважното (кръщеніето на Българетѣ). Менѣ ми ся струва, че таково сбѣдваніе никога не ся забравя. Нѣ зависть, че прїели Св. Книги готови на Старо-Българскій языкъ, за слѣпява писателитѣ.

У Словенитѣ и до сега ся е опазила мисль за владичество на св. Кирилла. За туй всички стари черковни книги го зовѣтъ „святитель.“ Нїй не трѣба да глѣдами брьщолевѣніето на чуждитѣ.

(Слѣдова).

ЗА КАЛУГЕРСТВОТО.

(продълженіе отъ 7-ма Кн.)

Що е калугеръ, или инокъ?

Калугеръ, или инокъ е изпълнител на сичките Христови заповѣди, съвершенство на Христіанството, бездна на смиреніето, стълпъ на търпеніето, паметъ на смъртътъ, изворъ на слезното теченіе, сокровище на чистотатъ, потѣпчитель на свѣтовните прелести, самоволно умертвяваніе, повседневній мъченикъ, богопрїятна жертва, свѣтильникъ на духовнѣтъ премудрость, умъ просвещеній, пазителъ на Божїятъ славъ.

Калугерътъ защо са нарича инокъ?

Защото инакъ живѣе духовно, инакъ работи, инакъ ѣде, инакъ са облича; той са нарича и черноризецъ: защото носи черни плачевни дрехи. Нарича са и ионахъ, (самецъ), защото живѣе самъ си, само съ Бога.

Кои са първите законоположници на калугерството?

Мелхиседекъ священникъ Божїй, който живялъ безъ женъ и безъ родословіе въ пустинятъ (евр. 5, 6. и гл. 7, 3) (бит. 14, 18.), Пророкъ Іліа, който живялъ безъ женъ въ

хоривиятъ пустиня (г. цар. 19, 9); Иоанъ креститель, който живялъ безъ женъ, безъ месо, безъ вино и безъ дрехи въ пустинята (мат. 3, 3 и 4). Закона и началото на калугерскія чинъ, ясно го доказва и самъ Христосъ, който поживя на земя въ дѣтво и чистотъ, безъ къщъ и безъ имотъ. Самъ Христосъ е началникъ и учителъ на калугерскія животъ, който съ високія си примѣръ тури основаніето му, като са роди въ вертепъ отдалеченъ отъ свѣта, да покажи чи началото на добродѣтелното разположеніе е отдалечаваніето отъ свѣтовните празноти, които излъгватъ и прияматъ хората, той са молилъ на горъжъ уединенъ, да покажи чи уединенните мѣста са лесни за молитвъ, и тѣхната тишина подига ума къмъ небето; той постилъ 40 дни и нощи въ пустинята, да покажи намъ, чи пустинята е мѣсто, на въздержаніето, и помощъ на добродѣтелите; тѣй и Апостолите оставили баща, майкъ, женъ, чада и сичко свѣтовно и тръгнали подиръ Христа.

За туй и калугерите като послѣдуватъ тѣхнія примѣръ и ревнуватъ тѣхнія животъ, оставятъ женидбъ, веселіе, богатство и проч. и отиватъ сами слѣдъ Христа, като зематъ кръста на доброволното търпеніе, сиромашество и бездомство, и отиватъ въ пустините да живѣятъ съ дивите звѣрове, съ гладуваніе, жедуваніе и слезно проливаніе, което е тѣхнія кръсть на повседневноето търпеніе. За туй калугерите не сж обвързуватъ съ женъ, дѣца, къщъ, богатство и търговія, за да могатъ по-лесно да послужатъ и угодытъ Богу: защото, който е жененъ, той са труди да угоди на женятъ си, а който не е жененъ, той са труди да угоди на Бога. (а. кор. 7, 32-37).

А за дѣто не са женитъ калугерите, и не ѣдятъ месо, не чи иматъ женидбятъ и месото за грѣшно и мръсно нѣщо, но правятъ това за въздержаніе. Има нѣкои които укоряватъ калугерите, чи държатъ бѣсовско ученіе като не сж женитъ и не ѣдятъ месо, и за да подтвърдятъ думитѣ си, привождатъ свидѣтелство отъ апостола Павла (а. тим. 4, 1, 3). Но павель не говори тамо за калугерскія чинъ, който е святъ; но пророкува за Мани-

хейскятъ ересь, която щещи да са поевн: защото, като са минаха много години подиръ Павла, поевихаса Еретици: Манихей, Маркіани, Евенети и Евкратіани. Огъ които Манихейте вѣрваха два Бога: единъ добъръ на небето, а другій злъ на земятъ. Тѣ са гнусили отъ нѣкои ѣстія, като ги мислели, чи са направени отъ злія Богъ, за туй първо ги проклевали, а послѣ ги благославяли и ѣли (виждь епифаніа гл: 26 срещу еретиците). А подиръ тѣхъ настапали други еретици Адамити, които са гнусили отъ женидбѣтъ, и имали жените си общо, за туй било между тѣхъ пълно съ блудодѣяніе и нечистотѣ. Тези еретици сж държели бѣсовско ученіе, както дума тамо Павелъ, а не сегашните калугери, (?) които не са гнусятъ отъ женидбѣтъ и месото, но са въздържаватъ отъ цѣломудріе. Ако хули Павелъ тамо дѣвството на калугерите, той не щещи да бжде самъ дѣвственникъ, не щещи да дума чи е по-добро божеството (а. кор. 7, 38 и 40) не щещи да жее да сме синца като него (а. кор. 7, 7) не щещи да дума, да живѣемъ като неженените, чи времето ни тука е късо (а. кор. 7, 29); не щещи да пости отъ месо и вино въ сичкія си животъ (а. кор. 8, 13); не щеха да бждѣтъ дѣвственниците най-близу до Бога. (апок. 14, 4); не щещи Христосъ да рече, чи дѣвството не е за сѣкого (мат. 19, 11), но щещи да рече, чи не е за никого; не щещи Павелъ да го хвали толко.

Да са не ѣде месо, и да са не пие вино, не е образъ на гнусотѣ; но образъ на въздържаніе: както и отъ началото на свѣта до потопа хората месо не ѣли, нитовино пили (бит: 9, 3). Тѣй и слѣдъ потопа Назорейте вино не пили, и плода му не ѣли (числь 6, 3 и 4.) тѣй и Даниилъ съ трите отроци не ѣли отъ царските ѣстія (дан. 1, 2.); Павелъ не ялъ месо въ сичкія си животъ (1. кор. 8, 13); Моисей и Иліа постили; Христосъ 40 дни и 40 ноци месо не ялъ, и вино не пилъ; свѣтій Іоаннъ креститель месо не ялъ, вино не пилъ, нити женѣ ималъ; дали и той е държалъ бѣсовско ученіе? Евангелистъ Маттей и Яковъ Алфеевъ въ сичкія си животъ месо не ѣли и вино не пили, дума Климентъ Александрійскій въ главѣ 2. да ли и тѣ са

държели бѣсовско учение? Самъ Богъ заповѣдва на Сампсона, вино да не пие, (Судей 13. 4 и 14.), да ли и това е бесовско учение? Сичките гореречени не сѣ ся гнусили отъ Божіето създаіе, но са въздържавали съ поста грѣховните страсти въ тѣлото си: защото поста е угодеиъ на Бога и страшенъ на діавола (мат. 17, 21).

Калугерскія чинъ узаконили самите Апостоли подиръ вознесеніето Хрїстово, както пиши въ дѣяніето гл. 4, 32, чи сичките Хрїстіани въ Іерусалимъ биле като една душа, и сичко си имали общо: но Апостолите като видѣли, чи толко народъ не е възможно да живѣе сѣкога общо, отбрали нѣкои вѣрни момци отъ народа, които умолиха и научиха да живѣятъ безъ жени въ чистотѣ, (незнаемъ каква е тя чистотѣ, да живѣе човѣкъ бѣзъ жена?) доброволно сиромашество и послушаніе до смъртъ. Тога мнозина изволиха на свѣта имъ, и пріеха съ драгѣ воля тѣзи честнѣ работѣ. И тѣи Апостолите узаконили калугерскія чинъ, като постригли космите на оиѣ, да живѣятъ въ безженство, както и Павелъ пострига Акила и Прискила (дѣян. 18, 18). Но постриганите тога не са наричаха калугери, но слуги Божіи, които сѣ ся отрекли совсѣмъ отъ воля тѣ си, и са предали на Бога, да му слугуватъ сѣкога деня и ноця съ постъ, пѣніе, моленіе, бдѣніе и богомишленіе: защото тѣзи е работата на Божія слуга.

Сяка добродѣтель на Хрїстіанското совершенство, и изпълненіето на сичките Божіи заповѣди е въ калугерскія животъ, въ който е самоволното сиромашество, чистотата и послушаніето. А Хрїстосъ, който е изворъ на чистотѣ тѣ, за да го подвѣрди, самъ ся роди отъ дѣвѣ, поживе въ дѣвство и чистотѣ, и предади майкѣ си на дѣвственникъ (Іоан. 19, 27) Хрїстосъ билъ послушливъ до смъртъ (Фил. 2, 10) и узакони въ церквѣ тѣ си послушаніето. За туй и калугерите са обѣщаватъ предъ Бога за три добрини: за истинно дѣвство, доброволно сиромашество и пелицеиѣрно послушаніе. Калугерскія животъ са дѣли на три чина: на общежители, скитници и пустинножители, които трѣба да са украшаватъ съ цѣломудріе, смиреніе, търпеніе, постъ, молитвѣ, и други добрини, да слугуватъ на Бога

со страхъ, да си украсяватъ ума со знаніето на свѣтото писаніе и богомишленіето; да са молятъ Богу прилѣжно, и да не искатъ временни работи, но небесни (Іоан. 12 25). Тѣй като правятъ, тога ще бждатъ истинни слуги Божіи и ще отидатъ дѣто е Христосъ въ царството на славатъ. (Іоан. 12, 26).

ЯВНА БЛАГОДАРНОСТЪ.

Ученицитѣ отъ II-рото отдѣленіе въ крайното ново отворено Бъл. училище въ Руссе, свободни сж да си изявятъ явно благодарно тѣта къмъ Поч. *Чер. Пѣвческо Дружество*, за подаракътъ му отъ 10 книжки „**втора Четеница**“ като са обѣщаватъ, какъ ще си удвожатъ трудоветѣ, за да са покажатъ достойни на помощта, която имъ са указа.

† ЖАЛОСТНО ИЗВѢСТІЕ. †

Злж участь ма пристигна, пріятелю, и немилостивж ури-
сницж ми завидѣ и сѣкруши половинжтж отъ животж ми;
най-вѣрній и най-искренній другаръ за прѣзъ сичкій ми жи-
вотъ — любезната ми съруга. — са прѣсели въ вѣчностъ!
Отъ много тжги и скърби, едвамъ можа да ви кажа с' богомъ!

вашъ пріятель

Тулча 24 Ноемврій 1871.

А. Г. Бошнаковъ.

Ненамирами речи Пріятелю, съ които да ви утѣшимъ, о-
свѣнъ да ви изявимъ жалостта, която и насъ обвлада. Не
малко, като ни извѣстихте за тжзи жалостна случкж. — На-
истина чи нѣма по-голѣма жалостъ, отъ немилостивата смъртъ,
която става причина на много нѣща; нъ вие имайте винаги
на умътъ си, че сжщата злж честь ще постигне и насъ. —
Останете и пакъ вѣрни на покойната си съруга, на която и
ние съ голѣма скърбъ казвами: „**Вѣчна ѳ памать!**“

Издателствъ.

Отговоръ: Г-ну М. Д. Тихчеву въ Тулчя. Сичко каквото
сте ни испроводили пріехми точно. — Благодаримъ ви сърдечно
на труда. — На първія ни отговоръ молимъ ви да не ви са зло-
види, защото не е изреченъ съ зло намѣреніе.

Издателъ: Т. Х. Станчевъ.

Печатницжтж на Дунавскжтъ Область.

* (طونه ولايتى مطبعه باصله شدر) *